

Kmetijski ukrepi Strateškega načrta SKP v PUN 2023-2028

LIFE17 IPE/SI/000011 - LIFE-IP NATURA.SI

Nino Kirbiš, MKGP

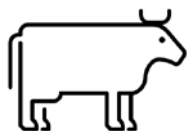
Kmetijstvo in Natura 2000 v Sloveniji

Okrog 20 % območij Nature 2000 je na kmetijskih zemljiščih

Približno 12 % vseh kmetijskih gospodarstev kmetuje na območjih Nature 2000

Povprečna kmetija v območjih Nature 2000 ima v uporabi 5,89 ha kmetijskih zemljišč in skoraj 7 glav živine

V letu 2019 so bili zaradi Nature 2000 opredeljeni naravovarstveni ukrepi na skupno 6,4 % vseh kmetijskih zemljišč v uporabi

Opravljanje ustrezne kmetijske dejavnosti je na mnogih območjih Natura 2000 **pogoj za ohranjanje stanja ohranjenosti** kvalifikacijskih vrst, njihovih habitatov in habitatnih tipov.

Instrumenti za usmerjanje kmetijske rabe

- V kmetijstvu ni načrtovalskih mehanizmov za rabo naravnih dobrin.
- Upravljanje temelji na ukrepih v okviru finančnih spodbud Skupne kmetijske politike EU (EKJS in EKSRP).
- Zelena arhitektura Strateškega načrta 2023 – 2027 za Slovenijo.

Novosti v Strateškem načrtu 2023 – 2027

- Vključitev neproduktivnih krajinskih značilnosti v definicijo upravičenega hektarja
- Okrepljena pogojenost (DKOP in PZR)
- Enoletne SOPO sheme
- Nove in izboljšane operacije KOPOP (rezultatske)
- Naložbe za upravljanje traviščnih habitatov
- Testiranje naravovarstvenih ukrepov na zavarovanih območjih
- ~~Natura 2000 plačila~~
- Habitatni tipi in vrste na območjih Natura 2000

Program upravljanja – sektor kmetijstvo

Ukrepi

Zagotoviti doseganje varstvenega cilja z izvajanjem SKP

Pogojenost

Vključitev ciljev v strategije, programe, zakupne pogodbe

Sistemsko urejanje mejnih vrednoti za gnojenje (nitrati) za Kras

Ciljno usmerjena kontrola izvajanja gnojenja na nekaterih območjih

Sektorski ukrepi

KOPOP intervencije

SOPO

Pogojenost (DKOP)

Ekološko kmetovanje

Neproizvodne naložbe

~~Plačila Natura-2000~~

Habitatni tipi in vrste na N2k

EIP, LEADER

Testiranje na ZO(NUZO)

Odgovorni nosilci

KGZS

MKGP

ARSKTRP

MNVP

ZRSVN

Sklad kmetijskih zemljišč

Javni zavodi

Pogojenost – sklop obveznih pravil in standardov za vse prejemnike „subvencij“

DKOP

DKOP 1: Ohranjanje trajnega travinja na podlagi razmerja

DKOP 2: Varstvo mokrišč ali šotišč (2024)

DKOP 3: Prepoved sežiganja ornih strnišč

DKOP 4: Vzpostavitev varovalnih pasov vzdolž vodotokov

DKOP 8: Minimalni delež ornih zemljišč, namenjenih neproizvodnim površinam in značilnostim

DKOP 9: Prepoved preusmeritve (tudi zaraščanje) ali oranja trajnega travinja (OOTT) na območjih Natura 2000

PZR

PZR 3: Ohranjanje prosto živečih ptic

PZR 4: Ohranjanje naravnih habitatov ter prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst

DKOP 8: Minimalni delež ornih zemljišč, namenjenih neproizvodnim površinam in značilnostim

Ohranjanje neproizvodnih značilnosti in območij zaradi izboljšanja biotske raznovrstnosti na kmetijah

Ohranjanje krajinskih značilnosti

Nadzor nad širjenjem tujerodnih rastlin z invazivnim potencialom.

Prepoved rezanja žive meje in sekanja dreves v času razmnoževanja in vzreje mladičev pri ptičih

Na površinah kmetijskega gospodarstva je obvezno ohranяти krajinske značilnosti (iz določenih območij) :

- lesne prvine iz sloja DKOP_8_OHR_EKRZ_23 (posamična drevesa, drevesa v skupini, drevoredi, mejice, pasovi vegetacije ob vodotokih)
- naravne vrednote iz sloja DKOP_8_OHR_EKRZ_23 – terase v trajnih nasadih – manjše vodne prvine (kali) iz sloja DKOP_8_OHR_EKRZ_23
- suhi zidovi (suhozidi) iz sloja DKOP_8_OHR_EKRZ_23 – oljke (posamične ali v skupini, ki niso del trajnega nasada) na območju, kjer uspevajo oljke.

Orto-foto

Orto-foto Datumi

Datumi snemanja

DOF_Poplave2023

DMR-nov

DMR, 5m, lidar 2015

Zemljepisna imena

Raba

BLOK

GERK

GERK(+)

RPE, Kataster

Krajinske značilnosti

KRZ_OBMOCJA

Evidenca krajinskih značilnosti

DKOP_8_NV_23: Naravne vrednote iz registra naravnih vrednot, ki se v skladu z uredbo, ki ureja pravila pogojenosti štejejo za krajinske značilnosti

Suhozidi

Kontrolni Sloji

Trajni nasadi

KatMeSiNa

Gozdarstvo

Čebelarstvo

Šifra	površina v m2
1510	68180
1520	417411
1530	534006
1540	1543
1550	247
7010	7076
skupaj	1028463

04/2022

E N: 563119,0 145423,5 46°26'43,95" N 15°49'17,51" E

Verzija pregledovalnika 3.2.3 (2020-09-30)

© 2012-2023 MKGP | Izdelava: Smirgise Solu

Shema za okolje in podnebje - SOPO

- Nova oblika okoljskih podpor iz I. Stebra SKP
- Prostovoljni prevzem enoletnih kmetijskih praks
- Naravovarstveno so pomembne predvsem štiri prakse.
- Del PUN shemi za ptice.

**Zaplate golih tal
za poljskega
škrjanca**

**Varstvo gnezd
pribe**

**Tradicionalna
raba travinja**

**Ohranjanje BD
v TS**

KOPOP plačila Biotska raznovrstnost in krajina

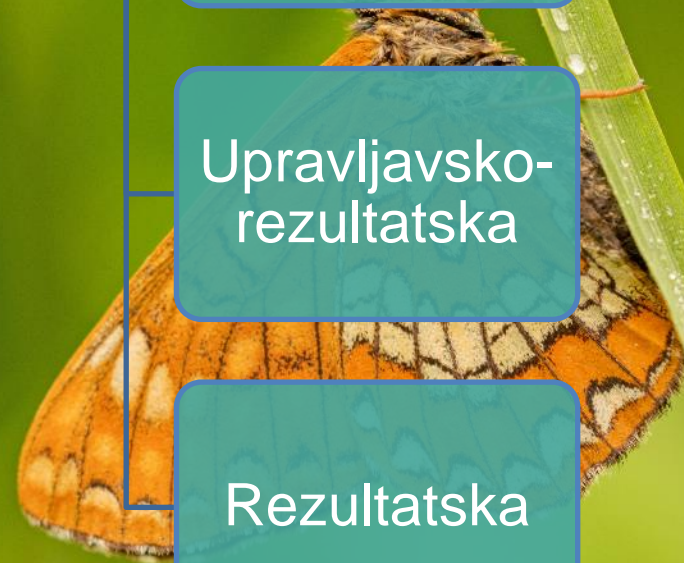
- Najpomembnejši način usmerjanja kmetijske dejavnosti
- Prostovoljna odločitev kmeta s petletno obvezo
- Nadgradnja v smeri upravljavsko-rezultatskih shem (Habitati ptic vlažnih travnikov) in izključno rezultatskih shem (Ohranjanje suhih travišč)
- Pomembno vlogo ima kmetijska svetovalna služba

KOPOP
operacije

Upravljavske

Upravljavsko-
rezultatska

Rezultatska

Intervencije KOPOP_BK

Upravljaljske operacije

BK.1 Posebni travniščni habitati (HAB stopnja I in II)

BK.2 Traviščni habitati metuljev (MET stopnja I in II)

BK.3 Steljniki (stopnja I in II)

BK.4 Mokrotni traviščni habitati

BK.5 Ohranjanje mokrišč in barij

BK.6 Suhi kraški travniki in pašniki

BK.7 Visokodebelni travniški sadovnjaki

BK.8 Strmi travniki

BK.9 Grbinasti travniki

BK.10 Ohranjanje mejic

BK.11 Obvladovanje invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst

BK.12 Sobivanje z zvermi

BK.13 Planinska paša

Upravljavsko-rezultatski operaciji in rezultatska operacija KOPOP

Upravljavsko-
rezultatska
operacija

BK.14 Habitati ptic
vlažnih ekstenzivnih
travnikov

Rezultatska
operacija

BK.15 Ohranjanje
suhih travišč (2024)

Sprememba SN SKP 2023 -2027 IAKS

IRP20 Plačila natura in IRP23 Habitatni tipi in vrste na območjih Natura 2000

IRP20 Plačila Natura 2000 (IRP20 N2000) se z letom 2024 preneha izvajati.

Od leta 2024 bo uvedena nova int. IRP23 Habitatni tipi in vrste na območjih Natura 2000 (IRP23 HTV). Vstop v to int. bo prostovoljen, obveznost izvajanja bo trajala 5 let,

Izvajala pa se bo na območjih Ljubljanskega barja, Planinskega polja in Goriškega. Int. IRP23 HTV se bo izvajala po principu KOPOP, vendar NI del KOPOP, je samostojna int.

Zahteve za izvajanje int. IRP23 HTV so praktično identične zahtevam, ki so bile določene v okviru int. IRP20 N2000. Razlika je predvsem v plačilu, ki se razlikuje za KMG brez živali in za KMG z živalmi. Za slednje je plačilo višje.

Bistvo uvedbe nove int. IRP23 HTV je v prostovoljnosti in stopenjskosti izvajanja zahtev namesto režima na omenjenih območjih Natura 2000.

Neproizvodne naložbe

- V ureditev **ekstenzivnih pašnikov**.
- V ureditev **mejic, suhozidov** in drugih krajinskih značilnosti.
- V ureditev **zaščite živali** na paši pred velikimi zvermi.
- V ureditev **travniških sadovnjakov**.

Razpisi predvideni v letu 2024.

Testiranje naravovarstvenih ukrepov na zavarovanih območjih (NUZO)

- Dodatna pozornost testiranju prostovoljnih ukrepov.
- Dopolnjevanje in večja zahtevnost KOPOP ukrepov.
- Sodelovanje kmetov in upravljavcev ZO.
- Sklenitev individualnih pogodb z upravljavci in kmetovalci

Drugi ukrepi za varstvo narave v SKP 2023-2027

Drugi ukrepi (izven SKP)

- Znašajo 3,6 % vseh ukrepov prilagojene kmetijske prakse
- Določeni se navezujejo predvsem na specifične vrste z izjemno problematiko (človeška ribica)
- Nosilci Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov RS in MKGP (ARSKTRP)

Vpis v naravovarstvene intervencije v 2023

Ciljne vrednosti PRILOGE E:

20039	1448	77	3151	19462,7	491,5	1483,0	1944,0	127,0	3431,0
100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
HAB	MET	STE	VTR	HAB	HABM	MET	SUHI_KT	STE	VTR
ciljne vrednosti 2015 - 2022					ciljne vrednosti 2023 - 2028				

Primerjava vpisa:

6301,82	700,07	11,37	1444,79	10522,64	103,86	558,07	1326,91	4,89	1396,37
32,38%	47,21%	8,95%	42,11%	54,07%	21,13%	37,63%	68,26%	3,85%	40,70%
HAB	MET	STE	VTR	HAB	HABM	MET	SUHI_KT	STE	VTR
vpis avgust 2022					vpis november 2023				

*končni podatki (po kontroli) se lahko razlikujejo

Vpis v naravovarstvene intervencije v 2023

OPIS_INTERVENCIJE	ZAHTEVEK_SKUPINA	ZAHTEVEK_NAZIV	julij 2023	november 2023	2022
Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (BK)	GRB	Grbinasti travniki	38	38	3
Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (BK)	HAB_1	Posebni traviščni habitati (stopnja I)	10380	9975	6324
Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (BK)	HAB_2	Posebni traviščni habitati (stopnja II)	625	546	
Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (BK)	HABM_1	Mokrotni traviščni habitati (stopnja I)	104	94	
Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (BK)	HABM_2	Mokrotni traviščni habitati (stopnja II)	10	10	
Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (BK)	ITRV	Obvladovanje invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst	0,38	0,38	
Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (BK)	MEJ	Ohranjanje mejic	24	24	182 km
Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (BK)	MET_1	Traviščni habitati metuljev (stopnja I)	421	370	701
Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (BK)	MET_2	Traviščni habitati metuljev (stopnja II)	213	188	
Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (BK)	PP_CRED	Planinska paša (čredinke)	734	574	920
Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (BK)	PP_PAST	Planinska paša (pastir)	7608	5582	4892
Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (BK)	S_50	Strmi travniki	379	366	332
Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (BK)	STE_1	Steljniki (stopnja I)	3	3	11
Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (BK)	STE_2	Steljniki (stopnja II)	3	2	
Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (BK)	SUHI_KTP	Suhi kraški travniki in pašniki	1337	919	
Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (BK)	VTR_1	Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov (stopnja I)	1267	1213	1445
Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (BK)	VTR_2	Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov (stopnja II)	185	184	
Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (BK)	VTSA	Visokodebelni travniški sadovnjaki	799	776	690
Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (BK)	ZVE_OGRM	Sobivanje z velikimi zvermi (Varovanje črede z elektroograjami in elektromrežami)	1136	1110	1632
Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (BK)	ZVE_PAST	Sobivanje z velikimi zvermi (Varovanje črede s pastirjem)	1944	1881	256
Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (BK)	ZVE_PSI	Sobivanje z velikimi zvermi (Varovanje črede s pastirskimi psi)	795	793	948
Plačila Natura 2000 (N2000)	N2000	Plačila Natura 2000	293	255	
Shema za okolje in podnebje (SOPO)	EKST	Ekstenzivno travinje	71836	70310	
Shema za okolje in podnebje (SOPO)	POŠK	Zaplata neposejanih tal za poljskega škrjanca	1041	983	
Shema za okolje in podnebje (SOPO)	TRT	Tradicionalna raba travinja	4485	4214	
Shema za okolje in podnebje (SOPO)	PRIBA	Varstvo gnez pribe (št. Varovanih gnezd)	54	54	
Shema za okolje in podnebje (SOPO)	BIORAZTN	Ohranjanje biotske raznovrstnosti v trajnih nasadih	7457	7206	

Vpis v naravovarstvene intervencije v 2023

Ime cone	Izpostava KGZ	ID območja	Sektorski ukrep	Sektorski ukrep PUN 2023 - 2028	CILJ PUN2000 2015-20 (ha)				CILJ PUN2000 2023-2028 (ha)					DEJANSKI VPIS (ha)				DEJANSKI VPIS (ha)						% doseganja ciljev 2022	% doseganja ciljev 2023	
					HAB	MET	STE	VTR	HAB	HABM	MET	SUHI_KTP	STE	VTR	avgust 2022				november 2023							
															HAB (ha)	MET (ha)	STE (ha)	VTR (ha)	HAB (ha)	HABM (ha)	MET (ha)	SUHI_KTP	STE (ha)			VTR (ha)
Bela Krajina	KGZ Novo mesto	SI3000046	HAB_KOS	HAB	101				128						31,39				47,41					24,5	37,04%	
Belški potok	KGZ Celje	SI3000140	HAB_KOS	HAB	1				1						0,00				0,00					0,0	0,00%	
Bled - Podhom	KGZ Kranj	SI3000154	HAB_KOS	HABM	1					1					0,00				0,00				#DEL/0!	0,00%		
Bloščica	KGZ Ljubljana	SI3000173	MET_KOS	MET		52								40,29					47,17				42,2	46,70%		
Bloščica	KGZ Ljubljana	SI3000174	HABM	HABM						46									30,51					66,33%		
Bloščica	KGZ Ljubljana	SI3000175	HAB_KOS	HAB	90				72					32,85				27,12					45,6	37,67%		
Boč - Haloze - Donačka gora	KGZ Ptuj	SI3000118	HAB_KOS	HAB	606				626					23,81				190,92					3,8	30,50%		
Bohinjska Bistrica in	KGZ Kranj	SI3000347	HABM	HABM						12									3,24					27,00%		
Bohinjska Bistrica in Jereka	KGZ Kranj	SI3000348	HAB_KOS	HAB	178				173					3,05				0,00					1,8	0,00%		
Bohor	KGZ Novo mesto	SI3000274	HAB_KOS	HAB	215				250					54,11				87,19					21,6	34,88%		
Boletina - velikonočnica	KGZ Celje	SI3000088	HAB_KOS	HAB	2				2					1,51				1,52					75,5	76,00%		
Breginjski Stol	KGZ Nova Gorica	SI5000020	VTR_KOS	VTR				54														0,00	0,0	0,00%		
Breginjski Stol	KGZ Nova Gorica	SI3000196	HAB_KOS	HAB	58				45					0,00				0,00					0,0	0,00%		
Cerkniško jezero	KGZ Ljubljana	SI50000015	VTR_KOS	VTR				806										845,31				813,99	105,7	101,75%		
Cerovec	KGZ Celje	SI3000114	MET_KOS	MET		8								0,85					0,83				8,5	8,30%		
Čemšeniška planina	KGZ Ljubljana	SI3000121	HAB_KOS	HAB	29				26					0,60				0,53					2,3	2,04%		
Češeniške gmajne z Rovščico	KGZ Ljubljana	SI3000079	HAB_KOS	HAB	20				23					0,00				6,00					0,0	26,09%		
Črete	KGZ Ptuj	SI5000027	HAB_KOS	HAB	222				28					0,00				4,16					0,0	14,86%		
Črna dolina pri Grosuplju	KGZ Ljubljana	SI3000167	HABM	HABM						0,5									0,73					146,00%		
Črna dolina pri Grosuplju	KGZ Ljubljana	SI3000168	HAB_KOS	HAB	1				4					2,62				4,18					65,5	104,50%		
Črni potok	KGZ Celje	SI3000324	HAB_KOS	HAB	1				3					0,00				3,65					0,0	121,67%		
Dobličica	KGZ Novo mesto	SI3000048	HAB_KOS	HAB	26				74					0,00				21,45					0,0	28,99%		
Dobrava - Jovsi	KGZ Novo mesto	SI5000032	VTR_KOS	VTR				283														131	6,07	7,00	4,6	5,34%
Dolenja vas pri Ribnici	KGZ Ljubljana	SI3000199	HAB_KOS	HABM	1					1				0,00					0,00					#DEL/0!	0,00%	

Diskusija

- Pri nekaterih naravovarstvenih KOPOP operacijah je vpis precej višji kot v prejšnjem obdobju.
- Kljub protestom zaradi Plačil Natura 2000 je bilo v letu 2023 vpisanih 255 HA površin.
- Večji napor javne službe kmetijskega svetovanja pri doseganju ciljev PUN in SN 2023 – 2027.
- Višje doseganje ciljev na območjih, ki ležijo na zavarovanih območjih, ki imajo upravljavce oziroma so se na območjih izvajali naravovarstveni projekti.
- Več javnih naročil glede promocije naravovarstvenih intervencij v letu 2023.
- Zajem mejic za širitev cone vpisa v operaciji KOPOP.

Hvala za vašo pozornost